

Interesanti fakti

- * Tekstilrūpniecībā tiek izmantots daudz ūdens, turklāt kokvilnas un citu izejvielu audzēšanai nepieciešamas lielas zemes platības. Tiek lēsts, ka 2015. gadā pasaules tekstilrūpniecības un apģērba rūpniecības nozare izmantoja 79 miljardus kubikmetru ūdens. Saskaņā ar aplēsēm viena kokvilnas T krekla izgatavošanai tiek iztērēti 2700 litri saldūdens — viena cilvēka ūdens patēriņš 2,5 gadu laikā.
- * Tiek lēsts, ka tekstilrūpniecības nozare, krāsojot un apstrādājot tekstilizstrādājumus, rada aptuveni 20% no pasaules tīrā ūdens piesārņojuma. Mazgājot sintētiskus izstrādājumus, katru gadu okeānā nonāk aptuveni 0,5 miljoni tonnu mikrošķiedru.
- * 35% primāras mikroplastmasas vidē nonākuši tieši sintētisku izstrādājumu mazgāšanas rezultātā. Viena poliestera drēbju porcija veļasmašīnā var izdalīt 700 000 mikroplastmasas šķiedru, kas var nonākt pārtikas ķēdē.

Avots:
"European Parliamentary Research Service" (EPRS)

- * Katru gadu 3—5% no poligonos noglabājamā atkritumu apjoma veido tekstils — apģērbs, apavi, mājas tekstils, aksesuāri, kas izmesti sadzīves atkritumos. Tekstila ražošanā tiek izmantotas aptuveni 3500 ķīmisko vielu, no kurām 750 ir klasificētas kā bīstamas cilvēka veselībai, bet 440 — kā bīstamas videi. Sintētiskās šķiedras, no kurām ražo 60% tekstilizstrādājumu, sadalās aptuveni 200 gadu laikā. Tas nozīmē, ka ķīmiskās vielas ar laiku sāk izplatīties vidē, kā arī tekstils turpina palielināt poligono kalnu.
- * Mērķis ES dalībvalstīs ieviest tekstila šķirošanas sistēmu noteikts, lai samazinātu tekstila atkritumu apjomu un modes industrijas ietekmi uz vidi, kā arī veicinātu tekstila atkritumu savākšanu, šķirošanu un atkārtotu pārstrādi.

Tekstila šķirošanas kultūra pieaug

GADĀS VISĀDI. Attēlā pa kreisi redzami tekstila konteinerā nodotie apavi labā stāvoklī, savukārt attēlā pa labi — kāds nepareizi atbrīvojies no nolietota pāra, kas savu ir nokalpojies.

➔ 6. lpp.

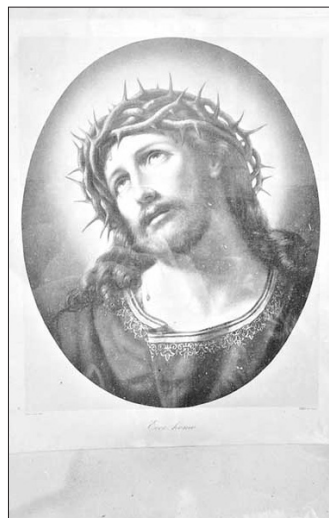
Pusotra gada laikā, kopš Aizkrauklē novietoti tekstila nodošanai paredzētie konteineri, cilvēku iemaņas un kultūra atkritumu šķirošanā ir augusi. Vispilnākie tekstila konteineri ierasti ir pirmdienās, dažādās pēcsvētku dienās un mainoties gadalaikiem, kad cilvēki pārskata garderobi un maina to attiecīgi sezonai. Dominējoša daļa ir tieši dažādas bērnu drēbītes. "Aizkraukles KUK" darbinieces stāsta, ka nodotās drēbes daudz ko izsaka par cilvēku. Sievietes priecājas, ka gadās ļoti rūpīgas māmiņas, kas kon-

teinerā nodevušas tīras, nenonēstas un pat akurāti salocītas bērnu drēbītes. Gadās sastapties arī ar pilnīgi pretēju pieredzi, kad tiek nodots caurs, nolietots apģērbs, kas vairāk kvalificējas kā lupatas. Darbinieces atgādina, ka vislabāk tekstilu nodot iesaiņotu maisā, kas pasargātu saturu no mitruma.

Bez apģērba konteinerā nonāk arī citi normatīviem atbilstoši tekstila materiāli — apavi, aizkari, segas un gultasveļa. Taču cilvēkiem gadās arī kļūdities, dažreiz tekstila konteinerā nododot gaužām neatbilstošus priekšmetus. Atradumu

sarakstā ir daudz kas, piemēram, pieaugušo intīmās rotaļlietas, burciņa ar salātiem, spogulis, glezna ar Jēzus ģimetni, padomju laika māneklīšu saišķis, bērnu autosēdekļi, zīdaīņu pārtika, dažādas elektroierīces — matu taisnotājs, elektriska ķermeņa masāžas ierīce, gludeklis, fēni, spuldzītes un daudz kas cits.

Tāpat konteineros nonāk apģērba saiņi ar uzrakstu "Ukrainai", kas vēlamo mērķi nesasniedz. Aizkrauklē uzstādītie konteineri nav daļa no akcijas, lai ziedotu apģērba karā cietušajiem, jāizvēlas cits labdarības veids. ♦

ŠĶIRO PAREIZI! Lai gan uz tekstila konteineriem ir informācija par to, ko drīkst un nedrīkst nodot, cilvēki joprojām kļūdās. Tekstilam paredzētajā konteinerā nonākuši knupīšu saišķis, bērnu pārtikas iepakojums un glezna ar Jēzus ģimetni.

Kāpēc svarīgi šķirot tekstilu?

- * Latvijā sadzīves atkritumu poligonos apglabātais tekstila atkritumu īpatsvars vidēji kopējā plūsmā veido 3—5%.
- * 35% Latvijas iedzīvotāju sev nevajadzīgās drēbes izmet atkritumos.
- * Vidēji tiek izmantoti 150 litri ūdens, lai saražotu kilogramu auduma.
- * Tekstila izstrādājumu ražošanā tiek izmantots 1900 dažādu ķīmisko vielu.
- * 30% no apģērba iedzīvotāju skapjos "stāv bez pielietojuma".
- * Pēdējos 20 gados Eiropā par 40% palielinājies apģērba patēriņš.
(Datus apkopoja www.zalais.lv un www.ecobaltivide.lv)

Tekstila konteinerā drīkst mest:

- * tīru apģērbu,
- * tīrus apavus,
- * mājas tekstilu (aizkarus, segas, palagus, galdautus, u. c.).

Nedrīkst mest:

- * netīrus tekstila izstrādājumus, ar sadzīves ķīmiju, motor-eļļām notraipītus;
- * mitrus, netīrus, pelējušus tekstila izstrādājumus,
- * saplēstu vai apģērba atgriezumus;
- * bērnu rotaļlietas.

Iespējama otrā dzīve

- ♦ Visiem tekstilizstrādājumiem iespējama otrā dzīve. Savāktās drēbes tiek grupētas kā dabīgie, sintētiskie un jauktie audumi. Kvalitatīvs apģērbs tiek vēlāk izmantots kā lietots apģērbs. Tekstilizstrādājumi, kurus nevar izmantot, nereti rūpnīcās tiek pārstrādāti lupatās.
- ♦ No visa vecā apģērba 70% tiek izmantoti lietota apģērba ražošanai.
- ♦ 6% tiek izmantoti atkritumu maisiem un rāvējslēdzējiem.
- ♦ 8% tiek izmantoti šķiedru reģenerācijai un otrreizējai pārstrādei.
- ♦ 7% tiek izmantoti kā tīrīšanas materiāls.
- ♦ Atlikušos 9% izmanto, tos samalcinot.
- ♦ Vairāk nekā 70% pasaules iedzīvotāju izmanto lietotu apģērbu.

Avots: rlabel.org